

NEURAČUNLJIVOST KAO SUBJEKTIVNI OSNOV ISKLJUČENJA POSTOJANJA KRIVIČNOG DELA

Istorijski razvoj instituta neuračunljivosti

Od svog nastanka pa do danas institut neuračunljivosti pobudjuje veliku pažnju. Osnovni razlog za to je njegova kompleksnost. To je pravni institut i pojam koji pored normativne komponente sadrži i psihijatrijsko-psihološku. Neuračunljivost je formalno posmatran pravni pojam uveden za potrebe krivičnog prava, ovaj pojam ne postoji kao institut u psihijatriji i psihologiji.

Može se reći da je problem anormalnih delikvenata star koliko i samo krivično pravo. Ljudi su davno došli do zaključka da se duševno oboleli ili poremećeni čovek ne može pred zakonom tretirati na isti način kao duševno zdrav. Institut neuračunljivosti je uveden, sadašnjem obliku, tek u krivična zakonodavstva 19. veka kao rezultat tendencija u razvoju krivičnopravne nauke.

U primitivnom društvu položaj duševno anormalnih zavisio je od raznih tabua i plemenskih običaja. U Egiptu su duševni bolesnici vodjeni u hramove gde su bili predmet raznih rituala u cilju izlečenja. U Grčkoj se smatralo da je duševni bolesnik opsednut demonima, a sama bolest je kazna koju su nametnule natprirodne sile, stoga su primenjivana najsurovija sredstva za isterivanje demona iz tela obolelog. Kanije se formiralo mišljenje da je reč o prirodnoj pojavi ali se položaj ovih lica nije bitno promenio. Izvori rimskog prava svedoče na o tome da se u tom periodu vodilo računa o odredjenim oblicima duševnih bolesti pa su učinioci krivičnih dela, pogodjeni takvim bolestima, bili izuzeti od svakog kažnjavanja. Bilo je priznato i da furiosi, o mente capiti i demetes ne treba da budu kažnjeni osim u ako su delo izvršili za vreme lucida intervala. U ovim izvorima se ističe da je delikvent već dovoljno kažnjen svojom bolešću. Delo učinjeno u teškom afektu i pijanstvo uticali su na ublažavanje kazne.

U ranom srednjem veku zakoni su propisivali da se „ludacima i bezumnim ljudima ne može suditi“ (Saksonsko ogledalo iz 13. veka), lica koja nisu bila u posedu razuma u trenutku izvršenja krivičnog dela izuzeta su od kažnjavanja, prema njima treba primeniti arbiterne kazne, neophodno je prethodno utvrditi postojanje duševne bolesti od strane kolegijuma (Constitutio Criminalis Carolina iz 1532.). U poznom srednjem veku, u skladu sa prevagom religije, duševna bolest i poremećenost smatra se za obuzetost i bukvalno svi duševni bolesnici se spaljuju na lomači ili batinaju bez obzira dali su izvršili nekog krivičnog dela ili ne.

Prema prirodno-pravnom učenju odgovornost čoveka za krivično delo zasnovana je na principu slobodne volje, čovek je odgovoran samo za one radnje za koje je imao slobodan izbor. Vremenom su se surove kazne iz srednjeg veka prema duševno obolelim i poremećenim licima ublažavale. Tako se može zaključiti da su se zakonodavstva rano počela interesovati za sudbinu duševno bolesnih učinilaca krivičnih dela, jer se uvidela nepravda pri kažnjavanju lica koja „ne vladaju sobom“. Međutim, sve do 19. veka se ne može govoriti o duševnoj bolesti u današnjem smislu te reči, upravo iz razloga što primarni cilj nekažnjavanja ovih lica nije bila potreba za lečenjem već zaštita društva i imovine bolesnika.

...

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com